

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра гігієни та екології №1

Навчальний рік 2022-2023

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТУ

“Психогігієна: донозологічна психодіагностика та профілактика психічних порушень”

(назва освітнього компоненту)

Вибірковий освітній компонент

Форма здобуття освіти заочна форма
(очна; заочна; дистанційна)

Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальність 229 «Громадське здоров'я»
(шифр і назва спеціальності)

Освітньо-професійна програма «Громадське здоров'я»

Другого (магістерського) рівня вищої освіти

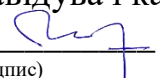
Курс 2-й


Силабус навчальної дисципліни
затверджений на засіданні кафедри
гігієни та екології №1

Схвалено методичною комісією ХНМУ
з проблем громадського здоров'я

Протокол від
28 червня 2022 року № 13

Протокол від
30 червня 2022 року №10

Завідувач кафедри

(підпис) Коробчанський В.О.
(прізвище та ініціали)

Голова

(підпис) ОГНЕВ В.А.
(прізвище та ініціали)

РОЗРОБНИКИ СИЛАБУСУ:

д.м.н., проф. Коробчанський В.О.,

к.м.н., доц. Кателевська Н.М.,

к.м.н., доц. Олійник Ю.О.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЩО ВИКЛАДАЮТЬ ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Коробчанський Володимир Олексійович, професор, доктор медичних наук

Професійні інтереси: Гігієна та екологія, Психогігієна, Медицина граничних станів.

Контактний телефон (057) 705-15-74

Корпоративна пошта викладача kaf.4med.hihieny2@knmu.edu.ua

Консультації понеділок 15.30-17.00

Локація НДІ гігієни праці та професійних захворювань, приміщення кафедри гігієни та екології №1

Старусева Вікторія Вадимівна, кандидат медичних наук

Професійні інтереси: Гігієна та екологія, Психогігієна, Медицина граничних станів.

Контактний телефон (057) 705-15-74

Корпоративна пошта викладача kaf.4med.hihieny2@knmu.edu.ua

Консультації Згідно з розкладом за попередньою домовленістю

Локація НДІ гігієни праці та професійних захворювань, приміщення кафедри гігієни та екології №1

ВСТУП

Силабус навчальної дисципліни «Психогігієна: донозологічна психодіагностика та профілактика психічних порушень» складений відповідно до освітньо-професійної програми (далі – ОПП) «Громадське здоров'я» та Стандарту вищої освіти України (далі – Стандарт), другий (магістерський) рівень, галузі знань 22 “Охорона здоров'я”, спеціальності 229 “Громадське здоров'я”.

Опис дисципліни: Психогігієна – це розділ загальної гігієни, який включає сукупність заходів щодо збереження та зміцнення психічного здоров'я, що забезпечують найкращі умови для психічної діяльності людини.

У даний час психогігієна розглядається як галузь наукових знань і як комплекс практичних заходів, спрямованих на збереження і зміцнення нервово-психічного здоров'я населення, на попередження виникнення і розвитку нервово-психічних захворювань. Психогігієна як практика – це реалізація оздоровчих заходів, створення умов для повного збереження психічного здоров'я як окремої людини, так і всередині великих та малих груп, виконання рекомендацій по зміцненню здоров'я, підвищенню психологічної стійкості. Теоретичною основою психогігієни є соціальна та загальна психологія, психотерапія, соціальна психіатрія і фізіологія вищої нервової діяльності. Для психогігієни центральним є завдання поширення знань про здоров'я, здоровий спосіб життя, формування навичок оздоровчої поведінки, тобто поведінки, націленої на здоров'я.

Предмет психічне та фізичне здоров'я людини і їхній взаємозв'язок, здоровий спосіб життя та його складові; методи збереження та зміцнення здоров'я; засоби розвитку здоров'язберігаючої поведінки населення.

Міждисциплінарні зв'язки: вивчення дисципліни тісно пов'язане з такими напрямками, як психологія та психогігієна, гігієна та екологія.

Пререквізити. Вивчення дисципліни передбачає попереднє засвоєння базових дисциплін.

Постреквізити. Основні положення навчальної дисципліни мають застосовуватися при вивченні фахових дисциплін.

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Метою вивчення навчальної дисципліни є викладання навчальної дисципліни «Психогігієна: донозологічна психодіагностика та профілактика психічних порушень» є засвоєння базових знань та оволодіння елементарними дослідницьким навичками, які дозволять фахівцю у майбутньому самостійно вирішувати завдання дослідницького і консультаційного характеру у сфері професійної діяльності.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Медицини граничних станів та профілактики неепідемічних захворювань» є: поширення знань про здоров'я, здоровий спосіб життя; формування навичок оздоровчої поведінки, тобто поведінки, націленої на здоров'я (в англійській літературі – саногенної) (під оздоровчою поведінкою розуміються будь-які заходи, розпочаті індивідуумом, незалежно від фактичного або суб'єктивно сприйманого стану здоров'я з метою

зміцнення, захисту або підтримки здоров'я. При цьому об'єктивна ефективність такої поведінки з точки зору досягнення мети в розрахунок не береться); створення сприятливих розвинутої особистості, умов; формування навичок оздоровчої збереження психічного здоров'я, для формування поведінки; розробка психопрофілактичних заходів, попередження нервово-психічних порушень; гармонійно спрямованої спрямованих на моніторинг психічного здоров'я населення. Розробка та впровадження заходів з оптимізації розумової праці та забезпечення активного творчого довголіття.

1.3. Компетентності та результати навчання, формуванню яких сприяє дисципліна.

1.3.1. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує опанування студентами **компетентностей:**

інтегральна:

здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері громадського здоров'я або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень, застосування наукових теорій та аналітичних методів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність бути критичним і самокритичним;
- здатність приймати обґрунтовані рішення;
- здатність діяти соціально відповідально та свідомо;
- здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.

спеціальні (фахові, предметні):

- здатність розробляти і пропонувати науково обґрунтовані варіанти стратегій, політик та заходів, спрямованих на збереження та зміцнення здоров'я населення, а також оцінювати їх ефективність;
- здатність організовувати заходи з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу;
- здатність оцінювати ризики та обґрунтовувати доцільні дії у відповідь на надзвичайні ситуації у сфері громадського здоров'я;
- здатність розробляти проекти надання послуг громадського здоров'я та профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань, промоції здоров'я, та забезпечувати їх реалізацію;

– здатність використовувати етичні принципи та норми права при плануванні досліджень, збиранні інформації та її використанні;

– здатність здійснювати наставництво та сприяти безперервному професійному розвитку фахівців з громадського здоров'я.

1.3.2. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **програмних результатів навчання:**

ПРН 1 – Здобуття особою загальних та спеціальних фундаментальних і професійно-орієнтованих знань, умінь, навичок, компетентностей, необхідних для виконання типових професійних завдань, пов'язаних з її діяльністю в сфері охорони здоров'я на відповідній посаді.

ПРН 5 – Організовувати заходи з нагляду за станом здоров'я населення з використанням міжсекторального підходу.

ПРН 10 – Оцінювати вплив соціальних детермінант та основних індивідуальних детермінант здоров'я, розробляти відповідні заходи з метою збереження та зміцнення здоров'я населення.

ПРН 11 – Розробляти заходи з профілактики (первинної, вторинної та третинної) захворювань та сприяти їх реалізації на практиці.

ПРН 12 – Розробляти та впроваджувати стратегії, політики та окремі заходи у сфері промоції здоров'я, здійснювати ефективну комунікацію у сфері громадського здоров'я з використанням різних каналів та технік комунікації.

ПРН 18 – Визначати та аргументувати перспективні напрями власної наукової роботи.

ПРН 20 – здатність розширювати розуміння засад сфери громадського здоров'я у закладах освіти різного рівня та реалізовувати заходи, спрямовані на розвиток кадрового потенціалу.

1.3.3. Вивчення навчальної дисципліни забезпечує набуття студентами наступних **соціальний навичок (Soft skills)** Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

Навички міжособистісної взаємодії.

Здатність працювати в команді.

Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Здатність планувати та управляти часом.

Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь, ОПП	Характеристика навчальної дисципліни
		заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я» (шифр і назва)	Вибіркова
Загальна кількість годин – 90	Спеціальність: 229 «Громадське здоров'я» (шифр і назва)	Рік підготовки:
		2-й
		Семестр
Годин для заочної форми навчання: аудиторних – 14 самостійної роботи здобувача – 76	Освітній ступінь: другий (магістерський) ОПП: «Громадське здоров'я»	3-й
		Лекції
		2 год.
		Практичні, семінарські
		12 год.
		Самостійна робота
		76 год.
Індивідуальні завдання:		
-		
Вид контролю:		
Залік		

2.1 Опис дисципліни

2.2.1 Лекції

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Види лекцій
1	Психогігієна її цілі та завдання. Складові психогігієнічних методів: гігієнічна донозологічна діагностика та корекція донозологічних психічних станів. Психологічні основи первинної, вторинної та третинної психопрофілактики	2	Онлайн-лекція в синхронному форматі
	Всього годин	2	

2.2.3 Практичні заняття

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Методи психодіагностики та психопрофілактики. Програма психогігієнічних	2	розповідь-пояснення, бесіда, ілюстрація, демонстрація,	усне опитування (індивідуальне і фронтальне);

	і психопрофілактичних заходів.		презентація, відеороліки, відеофільми, дискусія, імітаційна гра, кейс-метод	доповідь
2	Вікова психогігієна. Основні поняття: вікова психогігієна, вікова періодизація, життєвий шлях людини, пренатальна психологія, програма ранньої допомоги, внутрішня картина здоров'я дітей і підлітків, психічне здоров'я студентів, геронтологія, старіння, психічне старіння, психологічне реагування на хворобу, вихід на пенсію, ситуація втрати.	2	-«-	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); доповідь
3	Заходи первинної профілактики психічних порушень у ситуаціях та періодах ризику. Індивідуальна психопрофілактика станів ризику, допомога та самопомога у кризисній ситуації.	2	-«-	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); доповідь
4-5	Психогігієнічне значення та методики вивчення основних властивостей нервової системи. Діагностичне значення та методи вивчення уваги. Методи психофізіологічного вивчення пам'яті.	2	-«-	усне опитування (індивідуальне і фронтальне); доповідь
6	Підсумкове заняття. Залік	2		усне опитування (індивідуальне і фронтальне); тестування
	Всього годин	12		

2.2.5. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Методи навчання	Форми контролю
1	Організація психодіагностичного дослідження донозологічних станів.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
2	Екстремальні впливи на психіку та стрес і дістрес.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
3	Діагностика інтелекту та розумового розвитку. Тести інтелекту. Діагностика інтелекту та розумового розвитку. Тести інтелекту. Психодіагностика загальних та спеціальних здібностей	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
4	Монотонність і нервові стомлення. Проблема адаптації та дезадаптації	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
5	Методи психодіагностики комунікативних властивостей, емоційності та психотипу у психогігієні	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
6	Вплив «інформаційного голоду» на нервово-психічні функції людини.	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
7	Заходи громадської профілактики психічних розладів	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
8	Підготовка до самостійної роботи - опрацювання практичних навичок	6		творчі завдання; індивідуальні завдання; реферати
9	Підготовка до самостійної роботи -	28		

	опрацювання практичних навичок			
	Всього годин	76		

3. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

3.1. Оцінювання успішності навчання здобувачів освіти здійснюється на підставі чинної «Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів освіти ХНМУ», затвердженій наказом ХНМУ № 181 від 21.08.2021 року.

Після завершення вивчення дисципліни відповідальний за організацію навчально-методичної роботи на кафедрі або викладач виставляють магістру відповідну оцінку за шкалами (див. таблицю) у залікову книжку та заповнюють відомості успішності магістрів з дисципліни за формою: **У-5.03В –залік**.

Перерахунок середньої оцінки за поточну діяльність у багатобальну шкалу (для дисциплін, що завершуються заліком)

4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала	4-бальна шкала	200-бальна шкала
5	200	4.22-4,23	169	3.45-3,46	138
4.97-4,99	199	4.19-4,21	168	3.42-3,44	137
4.95-4,96	198	4.17-4,18	167	3.4-3,41	136
4.92-4,94	197	4.14-4,16	166	3.37-3,39	135
4.9-4,91	196	4.12-4,13	165	3.35-3,36	134
4.87-4,89	195	4.09-4,11	164	3.32-3,34	133
4.85-4,86	194	4.07-4,08	163	3.3-3,31	132
4.82-4,84	193	4.04-4,06	162	3.27-3,29	131
4.8-4,81	192	4.02-4,03	161	3.25-3,26	130
4.77-4,79	191	3.99-4,01	160	3.22-3,24	129
4.75-4,76	190	3.97-3,98	159	3.2-3,21	128
4.72-4,74	189	3.94-3,96	158	3.17-3,19	127
4.7-4,71	188	3.92-3,93	157	3.15-3,16	126
4.67-4,69	187	3.89-3,91	156	3.12-3,14	125
4.65-4,66	186	3.87-3,88	155	3.1-3,11	124
4.62-4,64	185	3.84-3,86	154	3.07-3,09	123
4.6-4,61	184	3.82-3,83	153	3.05-3,06	122
4.57-4,59	183	3.79-3,81	152	3.02-3,04	121
4.54-4,56	182	3.77-3,78	151	3-3,01	120
4.52-4,53	181	3.74-3,76	150	Менше 3	Недостатньо
4.5-4,51	180	3.72-3,73	149		
4.47-4,49	179	3.7-3,71	148		
4.45-4,46	178	3.67-3,69	147		
4.42-4,44	177	3.65-3,66	146		
4.4-4,41	176	3.62-3,64	145		
4.37-4,39	175	3.6-3,61	144		
4.35-4,36	174	3.57-3,59	143		
4.32-4,34	173	3.55-3,56	142		
4.3-4,31	172	3.52-3,54	141		
4,27-4,29	171	3.5-3,51	140		
4.24-4,26	170	3.47-3,49	139		

3.3. Контрольні питання

1. Методологічні і теоретичні основи медицини граничних станів
- 2.Порушення психофізіологічних функцій у діагностиці граничних станів
3. Гігієнічна корекція донозологічних психічних станів в учнівської молоді із різних популяційних груп
- 4.Вимоги доказової медицини до гігієнічних досліджень: рандомізовані дослідження, проспективний метод, ретроспективні дослідження, дослідження серії випадків та ін.
5. Психогенетичні дослідження в медицині граничних станів та їхня організація

3.6. Правила оскарження оцінки

Апеляція магістра щодо оцінки (кількості балів), отриманої на диференційованому заліку у ХНМУ, повинна подаватись особисто не пізніше наступного робочого дня після оголошення оцінки. Апеляція розглядається не пізніше наступного дня після її подання у присутності магістра.

Додаткове опитування магістра при розгляді апеляцій не допускається. Порядок подання і розгляду апеляції повинен бути оприлюднений та доведений до відома магістра не пізніше ніж 7 днів до початку іспитів.

4. ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Вимоги дисципліни. Очікується, що магістри відвідуватимуть всі лекційні та практичні заняття. Якщо вони пропустили заняття, необхідно відпрацювати його (згідно графіку на інформаційному стенді кафедри)

Письмові та домашні завдання треба виконувати повністю та вчасно, якщо у магістрів виникають запитання, можна звернутися до викладача особисто або за електронною поштою, яку викладач/-ка надає на першому практичному занятті.

Під час лекційного заняття ставити питання до лектора/-ки – це абсолютно нормально. Активна участь під час обговорення в аудиторії, магістри мають бути готовими детально розбиратися в матеріалі, ставити запитання, висловлювати свою точку зору, дискутувати. Вітається творчий підхід у різних його проявах. Від магістрів очікується зацікавленість участю у міських, всеукраїнських та міжнародних конференціях, конкурсах та інших заходах з предметного профілю.

Відвідування занять та поведінка. Магістрам важливо дотримуватися правил належної поведінки в університеті. Ці правила є загальними для всіх, вони стосуються також і всього професорсько-викладацького складу та співробітників/-ць, і принципово не відрізняються від загальноприйнятих норм.

Використання електронних гаджетів. Використання електронних гаджетів є основним і потужним інформаційним джерелом до вивчення курсу, адаптивним до сучасних вимог і сприяє входженню в сучасний європейський освітній простір. Гаджети забезпечують постійний зворотній зв'язок: «викладач- магістр», «магістр-магістр», «магістр-група магістрів».

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Організація інклюзивного навчання в закладах вищої освіти здійснюється згідно з наказом ХНМУ № 203 від 22.06.2018 «Про затвердження порядку супроводу (надання допомоги) осіб з обмеженими фізичними можливостями, громадян похилого віку, інших маломобільних груп населення під час перебування на території (в

приміщеннях) ХНМУ.

Рекомендації щодо успішного складання дисципліни. Активність здобувачів вищої освіти під час практичного заняття, виконання необхідного мінімуму навчальної роботи згідно з навчальним планом.

Заохочення та стягнення. Додаткові бали за участь в наукових конференціях, проведення наукових досліджень, публікації статей та тез, виконання додаткових завдань тощо.

5. АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Науково-педагогічні працівники кафедри дотримуються етичних принципів академічної доброчинності, а саме посилаються на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримуються норм законодавства про авторське право; надають достовірну інформацію про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності.

Викладачі кафедри гігієни та екології №1 не порушують академічну доброчинність (не займаються академічним плагіатом, фабрикацією, обманом, хабарництвом).

Кафедра гігієни та екології № 1 підтримує **нульову толерантність** до плагіату. На перших заняттях проводимуться інформаційні заходи щодо того, що саме вважати плагіатом та як коректно здійснювати дослідницько-науковий пошук.

6. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

1. Основи законодавства України про охорону здоров'я.
2. Медицина граничних станів: 30-річний досвід психогігієнічних досліджень / О. С. Богачова [та ін.]. ; за ред. В.М. Лісового, В.О. Коробчанського. - Харків ; Одеса: Прес-кур'єр, 2016. - 518 с.
3. Коробчанський В.О., Резніченко О.Г., Веремієнко О.В. Медицина граничних станів та нова парадигма охорони здоров'я. Медицина сьогодні і завтра. 2015. №2.

7. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Посилання на сторінку навчальної дисципліни в MOODLE <http://distance.knmu.edu.ua/course/view.php?id=3185>
2. <http://www.osvita.org.ua> – Освітній портал.
3. <http://nbuv.gov.ua> – сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського.
3. <http://korolenko.kharkov.com> – сайт Харківської державної наукової бібліотеки імені В.Г. Короленка.
4. <http://www.education.gov.ua> – офіційний сайт МОН України.